

OTSUS

Vaidlustusasja number	202-26/312187
Otsuse kuupäev	16.10.2026
Vaidlustuskomisjoni liige	Angelika Timusk
Vaidlustus	PwC Polska Kassel i Wspolnicy sp.k. vaidlustus Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse riigihankes „Välisesindajate töötasu- ja maksuarvestus“ (viitenumber 312187) PwC Polska Kassel i Wspolnicy sp.k. kvalifitseerimata jätmise ning Ernst & Young Baltic AS-i pakkumuse edukaks tunnistamise otsuste kehtetuks tunnistamise nõudes
Menetlusosalised	Vaidlustaja, PwC Polska Kassel i Wspolnicy sp.k., esindajad vandeadvokaat Taavi Kõiv ning vandeadvokaadi abi Joonas Kartsep Hankija, Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus, esindaja Siret Suurväli Kolmas isik, Ernst & Young Baltic AS, esindaja Ranno Tingas
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS § 197 lg 1 p 4 ja RHS § 198 lg-de 3 ja 8 alusel

- 1. Jätta PwC Polska Kassel i Wspolnicy sp.k. vaidlustus rahuldamata.**
- 2. Jätta PwC Polska Kassel i Wspolnicy sp.k. vaidlustusmenetluse kulud tema enda kanda.**

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg kümme (10) päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (riigihangete seaduse § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 01.07.2026 avaldas Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus (edaspidi ka Hankija) riigihangete registris (edaspidi RHR) avatud hankemenetlusega läbiviidava riigihanke „Välisesindajate töötasu- ja maksuarvestus“ (viitenumber 312187) (edaspidi Riigihange) hanketeate ja tegi kättesaadavaks muud riigihanke alusdokumendid (edaspidi RHAD).

Pakkumuste esitamise tähtpäevaks esitasid pakkumused PwC Polska Kassel i Wspolnicy sp.k. ja Ernst & Young Baltic AS.

2. Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse 15.09.2026 otsusega nr 1-10/26/3513:

- jäeti PwC Polska Kassel i Wspolnicy sp.k. kvalifitseerimata;
- tunnistati kehtetuks 10.09.2026 otsuse nr 1-10/26/3457 p-d 2 ja 3;
- tunnistati Ernst & Young Baltic AS-i pakkumus edukaks.

3. 25.09.2026 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) PwC Polska Kassel i Wspolnicy sp.k. (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus Hankija otsustele jätta Vaidlustaja kvalifitseerimata ning tunnistada edukaks Ernst & Young Baltic AS-i (edaspidi Kolmas isik) pakkumus.

4. Vaidlustuskomisjon teatas 02.10.2026 kirjaga nr 12.2-10/202 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 07.10.2026 ja neile vastamiseks kuni 12.10.2026. Vaidlustuskomisjoni määratud esimeseks tähtpäevaks esitas täiendava seisukoha Vaidlustaja. Teiseks tähtpäevaks esitas täiendava seisukoha Hankija.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

5. Vaidlustaja, **PwC Polska Kassel i Wspolnicy sp.k.**, põhjendab vaidlustust järgmiselt.

5.1. Vaidlustaja hinnangul puudus alus tema kvalifitseerimata jätmiseks RHS § 104 lg 8 alusel. Vaidlustajal oli nõutav kvalifikatsioon olemas juba pakkumuse esitamise tähtpäeval.

Vaidlustaja on enam kui 25 aasta jooksul ellu viinud suure hulga sarnaseid projekte Taani, Hollandi, Saksa, Ühendkuningriigi, USA ja teiste riikide isikutele. Pakkumuses on nimetatud projektijuht ja kõigi nõutud riikide välispartnerid koos kontaktandmetega.

5.2. 31.08.2026 palus Hankija esitada Vaidlustajal referentslepingute kohta järgmised andmed: lepingu nimetus ja sisu lühikirjeldus, välisriigi nimi, lepingupoole kontaktandmed ning algus- ja lõppkuupäev. Vaidlustaja esitas 03.09.2026 täpsustava kogemuste ülevaate (edaspidi Täpsustav ülevaade). Kuna Hankija pöördus täiendava teabe saamiseks Vaidlustaja poole, esines Vaidlustaja hinnangul pakkumuses kõrvaldatav puudus, mis kõrvaldati Täpsustava ülevaatega. Puudus puudutas üksnes juba olemas olnud kvalifikatsiooni kajastamist. Uut referentskogemust Vaidlustaja ei lisanud ega varem avaldatut ei asendanud.

5.3. Kvalifitseerimise tingimuse kohaselt pidi pakkuja olema Riigihanke algamisele eelneva 36 kuu jooksul osutanud töötasu- ja maksunõustamise teenust vähemalt kolmes erinevas välisriigis, lepingu(te) kestusega vähemalt 12 kuud, ning esitama hankepassis lepingu(te) kohta nõutud teabe. Tingimus ei nõudnud vähemalt kolme erineva lepingu esitamist, vaid teenuse osutamise tõendamist kolmes välisriigis. Täpsustava ülevaate kohaselt osutab Vaidlustaja palgaarvestus- ja maksukonsultatsiooniteenuseid (palgaarvestuse tugi ja nõuetele vastavuse tagamine, tulumaksualane nõustamine, välismaal elavate töötajatega seotud maksunõustamine,

maksuaruandlus):

- alates 02.04.2025 Austria Föderalsele Keskkonnaagentuurile (Umweltbundesamt GmbH) Austrias, Aserbaidžaanis, Poolas, Armeenias, Gruusias, Ukrainas ja Moldovas;
- alates 20.02.2025 Ühendkuningriigi Teadus- ja Innovatsiooniametile (United Kingdom Research and Innovation) Ühendkuningriigis ja Poolas.

Mõlema lepingu alusel osutatakse teenuseid tänaseni. Täpsustavas ülevaates esitas Vaidlustaja kahe lepingu nime ja sisu lühikirjelduse, kaheksa välisriigi nime, andmed tellijate kohta ning lepingute alguskuupäevad. Lepingud on alanud Riigihanke algamisele eelneva 36 kuu jooksul ja kestnud selle algamise hetkeks vähemalt 12 kuud. Seega täitis Vaidlustaja kõiki kvalifitseerimise tingimusi sisuliselt juba pakkumuse esitamise hetkel.

5.4. Vaidlustaja kuulumine rahvusvahelisse ettevõtete võrgustikku, mis osutab ülemaailmselt mh palgaarvestuse ja maksunõustamise teenuseid, ei tähenda iseenesest kvalifitseerimise tingimuste täitmist. Koostoimes pakkumuse ja Täpsustava ülevaatega annab see Hankijale lisateadmise Vaidlustaja võimekusest osutada teenust eri riikides.

5.5. Täpsustav ülevaade ei muutnud Vaidlustaja kvalifikatsiooni ega pakkumust, vaid tõendas täpsemalt juba pakkumuse esitamise ajaks olemas olnud kogemust. See ei andnud Vaidlustajale eelist teiste pakkujate ees. RHS § 104 lg 7 võimaldab hankijal nõuda täiendavaid dokumente ja selgitusi.

5.6. RHS § 104 lg 8 kohaselt kontrollib hankija pärast pakkumuse edukaks tunnistamist eduka pakkuja kvalifikatsiooni. Vaidlustuskomisjoni praktika kohaselt tuleb seda teha sisuliselt. Hankija viitas kvalifitseerimata jätmise otsuses üksnes Vaidlustaja algselt esitatud andmetele ega arvestanud enda küsitud Täpsustavas ülevaates esitatud andmetega. Seega kontrollis Hankija Vaidlustaja kvalifikatsiooni üksnes formaalselt.

5.7. 07.10.2026 esitas Vaidlustaja täiendava seisukoha.

5.7.1. Hankija 31.08.2026 küsimusega tekkis Vaidlustajal õiguspärane ootus, et tema vastust arvestatakse. Vaidlustaja esitas täpselt Hankija küsitud andmed: lepingute nimetused ja kirjeldused, välisriikide nimed, lepingupooled ning algus- ja lõppkuupäevad. Vaidlustajale jääb arusaamatuks, miks Hankija küsis täpsustusi, kui peab saanud vastust hiljem hankepassi lubamatuks täiendamiseks.

Hankija seisukohad on ka omavahel vastuolus: ühelt poolt ei pea Hankija enda sõnul küsitud teavet arvestama, teiselt poolt oli küsimuse eesmärk anda Vaidlustajale võimalus hankepassis esitatud andmeid selgitada ja täpsustada. Sellise käsitluse korral ei olnud Vaidlustajal võimalik anda ühtki Hankijale sobivat vastust. Kui Hankija oleks pidanud puudust kõrvaldamatuks, ei oleks ta nii detailset teabenõuet esitanud.

5.7.2. RHS § 104 lg 7 kohaselt võib hankija kogu riigihanke vältel nõuda hankepassis esitatud kinnitustele vastavate dokumentide esitamist, nende sisu selgitamist või selgitamist võimaldavate andmete esitamist või täiendamist. Vaidlustaja ei esitanud uusi sisulisi lähteandmeid. Hankijale oli pakkumusest teada, et Vaidlustaja on nõutud teenuseid osutanud ja lepinguid täitnud.

5.7.3. Olemasoleva teabe täpsustamine ei andnud Vaidlustajale eelist teiste pakkujate ees, st Täpsustava ülevaatega arvestamine ei riku võrdse kohtlemise põhimõtet (RHS § 3 p 2). Võrdse kohtlemise põhimõtet rikkus hoopis Hankija, kes 10.08.2026, s.o kaks päeva enne algset pakkumuste esitamise tähtpäeva 12.08.2026, pikendas tähtaega põhjendusteta kahe nädala võrra. Vaidlustajale teadaolevalt sekkus Kolmas isik Riigihankesse alles pärast esialgset

tähtpäeva, mistõttu võidi tähtaega pikendada selleks, et ka teised pakkujad saaksid Riigihankes osaleda.

5.7.4. Kolmanda isiku vastusest ei selgu, kas tema etteheide on suunatud Hankijale teabe küsimise või Vaidlustajale sellele vastamise eest. Hankija teabenõue oli RHS § 104 lg 7 alusel lubatud ja sellele vastamine ei toonud kaasa uue teabe esitamist. Kolmanda isiku viidatud Tallinna Ringkonnakohtu lahend (asi nr 3-25-2121) toetab Vaidlustaja seisukohta - selle kohaselt võib hankija RHS § 46 lg 4 ja § 104 lg 7 alusel küsida ja arvesse võtta täpsustusi, selgitusi ja täiendusi faktiliselt esitatud andmete kohta. Vaidlustaja esitas hankepassis faktilise teabe oma kogemuse ja täidetud lepingute kohta ning täpsustas seda hiljem Hankija küsimuse peale.

5.7.5. Vaidluse keskmis ei ole Vaidlustaja pädevus, kvalifikatsioon ega varem täidetud lepingud, mis olid olemas juba pakkumuse esitamise hetkel, vaid see, kas Vaidlustaja täitis kvalifikatsiooni tõendamiseks sätestatud formaalseid tingimusi.

Vaidlustaja hankepassis esinenud puudus oli täiendavate selgitustega kõrvaldatav ja Täpsustav ülevaade ei loonud Vaidlustajale kvalifikatsiooni, mida tal varem ei olnud, ega sisaldanud pakkumuses esitamata uut teavet. Seetõttu pidi Hankija Täpsustava ülevaatega arvestama ning Vaidlustaja kvalifitseerimata jätmine on vastuolus RHS § 104 lg-ga 8.

6. Hankija, Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus, vaidleb vaidlustusele vastu.

6.1. Kvalifitseerimise tingimuse kohaselt pidi pakkuja olema Riigihanke algamisele eelneva 36 kuu jooksul osutanud töötasu- ja maksunõustamise teenust vähemalt kolmes erinevas välisriigis ning osutatud teenuse lepingu(te) kestus pidi olema vähemalt 12 kuud. Tingimuse täitmise tõendamiseks tuli hankepassis esitada lepingu nimi ja sisu lühikirjeldus, välisriigi nimi, tellija kontaktandmed ning lepingu(te) algus- ja lõppkuupäev.

Vaidlustaja märkis hankepassis üksnes seda, et on viimase 25 aasta jooksul teinud sadu sarnaseid projekte Taani, Hollandi, Saksa, Briti, USA ja teiste riikide üksustele, kirjeldas osutatavaid teenuseid üldiselt ning märkis perioodiks 01.01.2000–25.08.2026 ja maksumuseks 2 000 000 eurot. Sellest teabest ei nähtu, milliste konkreetsete lepingute alusel Vaidlustaja kvalifitseerimise tingimuse täitmisele tugineb, millistes välisriikides lepinguid täideti, kes olid tellijad ega lepingute algus- ja lõppkuupäevad. Hankija ei nõudnud üksnes kinnitust varasema kogemuse olemasolu kohta, vaid konkreetsete lepingute esitamist koos kindlaksmääratud andmetega. Üle 25 aasta kestnud üldine periood ei võimalda tuvastada, milline leping vastab 12-kuulise kestuse nõudele ja on täidetud Riigihanke algamisele eelnenud 36 kuu jooksul.

6.2. Vaidlustaja ajab segamini hankelepingu täitmiseks kavandatud ressursid ja oma varasema kogemuse.

Andmed projektijuhi ning välisriikide koostööpartnerite ja nende kontaktide kohta puudutasid teisi RHAD-i tingimusi. Projektijuhi andmed tuli esitada alles seitsme tööpäeva jooksul pärast hankelepingu sõlmimist (hankelepingu täitmise tingimus) ning koostööpartnerite nimekiri oli eraldiseisev vastavustingimus. Ühe tingimuse kohta (ka enne tähtaega vabatahtlikult) esitatud teave ei muutu tõendiks teise tingimuse täitmise kohta.

Asjakohatu on ka viide rahvusvahelisse võrgustikku kuulumisele, kuna kvalifitseerimise tingimus puudutas Vaidlustaja enda konkreetset varasemat kogemust, mitte tema või võrgustiku üldist võimekust.

6.3. 31.08.2026 esitas Hankija Vaidlustajale küsimuse, kuid see ei kohustanud Hankijat aktsepteerima kogu pärast pakkumuste esitamise tähtpäeva esitatud teavet. Küsimuse eesmärk oli anda Vaidlustajale võimalus hankepassis esitatud andmeid selgitada ja täpsustada. Alles vastuse saamisel oli võimalik hinnata, kas teave üksnes selgitab hankepassis esitatut või

sisaldab sisuliselt uut teavet. Hankija hindas Täpsustavat ülevaadet sisuliselt ja tuvastas, et sellega esitati konkreetset referentslepingud, mida hankepassis ei olnud esitatud ega identifitseeritud: alles Täpsustavas ülevaates nimetati lepingupartnerid, kirjeldati lepingute raames osutatavaid teenuseid, seoti need välisriikidega ja esitati lepingute kuupäevad. Tegemist on hankepassi sisulise täiendamisega, mitte formaalse puuduse kõrvaldamisega.

6.4. Hankija tugineb Tallinna Ringkonnakohtu otsusele asjas nr 3-26-1030 (p-d 15 ja 18). Täiendava küsimuse esitamisest ei saa tuletada pakkuja õigust esitada pärast pakkumuste esitamise tähtpäeva kvalifikatsiooni tõendavat sisulist teavet, mille alusandmeid hankepassis ei olnud. Andmete sisu ja koosseisu määramise ning referentslepingute valimise õigus ja kohustus on üksnes pakkujal.

6.5. Hankija saab RHS § 46 lg 4 ja § 104 lg 7 alusel arvesse võtta täpsustusi, selgitusi ja täiendusi üksnes faktiliselt esitatud andmete kohta. Hankija on RHS § 101 lg 1 p 2 alusel esitatud lepingute nimekirjaga seotud ning selle täiendamine või asendamine kvalifikatsiooni kontrolli tulemust muutmata andmetega tähendab pakkumuse lubamatut muutmist, sõltumata sellest, kelle algatusel see toimub.

6.6. Konkreetsete referentslepingute esitamise olulisust kinnitab Riigihankes toimunud teabevahetus. Küsimusele, kas võib esitada konfidentsiaalse referentsi, mille tellija andmed esitatakse hiljem, vastas Hankija, et referents peab sisaldama nõutud teavet ulatuses, mis võimaldab kvalifitseerimise tingimuse täitmises veenduda, ja et konfidentsiaalsus ei õigusta selle teabe esitamata jätmist. Seega ei piisanud tingimuse täitmiseks üldisest viiest sadadele projektidele.

6.7. Vaidlustaja seisukoha aktsepteerimine tähendaks, et erinevalt teistest pakkujatest saaks Vaidlustaja tagantjärele valida, milliste lepingutega ta kvalifikatsiooni tõendab. See oleks vastuolus RHAD-i tingimustega ning võrdse kohtlemise, läbipaistvuse ja kontrollitavuse põhimõttega.

6.8. 12.10.2026 esitas Hankija täiendava seisukoha.

6.8.1. Hankija esitas 31.08.2026 küsimuse, kuna hankepassis esitatud teave oli niivõrd üldsõnaline, et sellest ei selgunud, millistele lepingutele Vaidlustaja tugineb. Küsimuse eesmärk oli välja selgitada, kas vastuseks esitatavad andmed kujutavad endast hankepassis esitatu selgitamist või uute andmete esitamist. Küsimuse esitamisest ei tulene automaatselt, et kogu vastuseks esitatud teave on lubatav; seda sai Hankija hinnata alles pärast vastuse sisulist analüüsi.

6.8.2. Määrav ei ole asjaolu, et andmed esitati Hankija küsimuse peale. Tallinna Ringkonnakohtu selgituste kohaselt ei sõltu lubamatu täiendamise tuvastamine sellest, kelle initsiatiivil andmed esitati, ning hankija on pakkuja kvalifikatsiooni kontrollimisel seotud hankepassis esitatud andmetega. Kui referentslepingute vastavust kvalifitseerimise tingimusele sai hinnata alles 03.09.2026 esitatud andmete põhjal, kinnitab see iseenesest, et tegemist ei olnud hankepassis esitatu selgitamise või täpsustamisega.

6.8.3. RHS § 104 lg 7 eesmärk on võimaldada hankijal juba esitatud andmeid kontrollida ja kinnitada, mitte anda pakkujale teist võimalust oma kvalifikatsioon kokku panna või seda pärast tähtpäeva parandada. RHS § 104 lähtub eeldusest, et pakkuja esitab kvalifikatsiooni tõendamiseks vajalikud andmed hankepassis ise korrektselt ja täielikult.

6.8.4. Vaidlustaja etteheide pakkumuste esitamise tähtaja pikendamise kohta tuleneb
5 (11)

riigihankeõiguse aluspõhimõtete vääriti mõistmisest, kuna riigihangete üks keskseid eesmärke on konkurentsi soodustamine ja võimalikult laia pakkujate ringi kaasamine.

7. Vaidlustusmenetlusse Kolmanda isikuna kaasatud **Ernst & Young Baltic AS** vaidleb vaidlustusele vastu.

7.1. Vaidlustaja ei tõendanud pakkumuse esitamise tähtpäevaks hankepassis oma vastavust kvalifitseerimise tingimusele. Vaidlustaja tunnistab ise, et kirjeldas pakkumuses üksnes sarnaste projektide elluviimist mitme riigi isikutele enam kui 25 aasta jooksul. Selline üldsõnaline kirjeldus ei sisalda ühtki kvalifitseerimise tingimuses nõutud andmekoosseisu elementi – lepingu nime, sisu lühikirjeldust, tellija kontaktandmeid ega lepingu kestust näitavaid kuupäevi. Projektijuhi ja välispartnerite andmete esitamise nõue tulenes hankelepingu täitmiseks kavandatud ressursse puudutavast vastavustingimusest, mis on kvalifitseerimise tingimusest eraldiseisev, ega asenda kvalifitseerimise tingimuse täitmiseks nõutud andmeid.

7.2. Hankija 31.08.2026 selgitustaotlus ei olnud olemasoleva puuduse selgitamine, vaid tõi kaasa uue sisu esitamise: Hankija palus hankepassis viidatud üldise kogemuse konkreetseks lepingute nimekirjaks lahti kirjutada. Vaidlustaja möönab vaidlustuses, et edastas Täpsustava ülevaatega kahe lepingu nime ja sisu lühikirjelduse, kaheksa välisriigi nime, tellija andmed ja lepingute alguskuupäevad. See kinnitab, et need andmed puudusid hankepassis ning esitati esimest korda alles pärast pakkumuste esitamise tähtpäeva.

7.3. Tallinna Ringkonnakohus on sisuliselt identset küsimust – hankepassi täiendamist hankija selgitustaotluse vastuseks konkreetsete, varem esitamata lepinguandmetega – käsitlenud kahes lahendis: asjas nr 3-25-2121 (p 23) ja asjas nr 3-26-1030 (p-d 14 ja 15). Hankija ei pea oletama pakkuja tegelikku kogemust ega valima pakkuja eest sobivaid lepinguid. Käesoleval juhul ei täpsustanud Vaidlustaja olemasolevaid andmeid, vaid esitas 03.09.2026 esimest korda uued, varem nimetamata lepingud ja riigid.

7.4. Võrdse kohtlemise põhimõte (RHS § 3 p 2) on keskse tähtsusega just Kolmanda isiku seisukohast, kes esitas kvalifikatsiooni tõendavad andmed täielikult ja nõuetekohaselt pakkumuse esitamise tähtpäevaks. Kui Vaidlustajal lubataks pärast tähtpäeva täiendada kvalifikatsiooni tõendavaid andmeid uute lepingutega, saaks ta Kolmanda isiku ees ebavõrdse eelise, mida ei ole võimalik tagantjärele heastada. Kõikide pakkujate kvalifikatsiooni tuleb kontrollida pakkumuste esitamise tähtpäevaks fikseeritud andmete alusel. Täiendamise lubamine kahjustaks Kolmanda isiku õiguspärast ootust pakkujate võrdsele kohtlemisele.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

8. Vaidlustuskomisjon jätab tähelepanuta Vaidlustaja taotluse tunnistada *Vaidlustaja pakkumus kvalifitseerimistingimustele vastavaks*. Vaidlustuskomisjon kontrollib vaidlustusmenetluses üksnes Hankija otsuste õiguspärasust ega tee otsuseid Hankija eest (RHS § 197 lg 1).

Vaidluse lahendamiseks tuleb vaidlustuskomisjonil hinnata, kas Hankija jättis Vaidlustaja õiguspäraselt kvalifitseerimata, sh kas Hankija jättis Vaidlustaja kvalifikatsiooni kontrollimisel õigustatult Täpsustava ülevaatega arvestama.

9. Järgnevalt tuleb vaidlustuskomisjonil kontrollida, millised andmed ja/või dokumendid tuli pakkujal kvalifitseerimise tingimuse vastavuse tõendamiseks esitada ja millised andmed Vaidlustaja pakkumuste esitamise tähtpäeval oma hankepassis esitas.

9.1. Hankija on kehtestanud RHAD-is vaidlustusse puutuva kvalifitseerimise tingimuse

järgmiselt:

Pakkuja peab olema riigihanke algamisele eelneva 36 kuu jooksul osutanud töötasu- ja maksunõustamise teenust vähemalt kolmes erinevas välisriigis. Osutatud teenuse lepingu(te) pikkus peab olema vähemalt 12 kuud. Pakkuja esitab hankepassis hankija kindlaksmääratud tunnustele vastava teenuse osutamise lepingu(d), mis on kohaselt täidetud riigihanke algamisele eelneva 36 kuu jooksul, vähemalt järgmise teabega: lepingu nimi ja sisu lühikirjeldus, välisriigi nimi, tellija kontaktandmed, algus- ning lõppkuupäev (edaspidi Tingimus).

9.2. Tingimusest nähtub üheselt, et Hankija ei piirdunud nõudega, et pakkujal oleks varasem kogemus, vaid nõudis kooskõlas RHS § 101 lg 1 p-ga 2 selle kogemuse tõendamiseks konkreetsete lepingute esitamist hankepassis koos kindlaksmääratud andmetega. Vaidlustuskomisjon ei nõustu Vaidlustajaga, et nende andmete esitamine on formaalsus.

Üksnes nende andmete alusel konkreetsete lepingute kohta on Hankijal võimalik kontrollida, millistes välisriikides ja millise lepingu alusel teenust osutati, kas leping jääb Riigihanke algamisele eelnenud 36 kuu sisse, kas lepingu kestus on vähemalt 12 kuud ning kas teenuse osutamist saab tellija kaudu kontrollida. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Tingimuses nõutud andmete esitamata jätmisel ei ole Tingimusele vastavus Riigihankes kontrollitav.

Asjaolu, et Hankija pidas konkreetse lepingu ja selle kontrollimiseks vajalike andmete esitamist pakkumuse esitamisel oluliseks, kinnitab ka Hankija vastus RHR-is enne pakkumuste esitamise tähtpäeva Riigihankes esitatud küsimusele konfidentsiaalse referentsi kohta (sõnum 312187). Asjas tähtsust omavas osas on Hankija vastus järgmine: *Hankija ei saa aktsepteerida referentsina lepingut, mille kohta esitatud andmeid ei ole võimalik kontrollida. Referents peab sisaldama nõutud teavet lepingu kohta, et hankijal oleks võimalik veenduda kvalifitseerimistingimuse täitmises.* [---]

9.3. Vaidlustaja esitas pakkumuste esitamise tähtpäeval hankepassis üksnes üldise kirjelduse sellest, et on viimase 25 aasta jooksul teinud sadu sarnaseid projekte Taani, Hollandi, Saksa, Briti, USA ja teiste riikide üksustele. Lisaks kirjeldas ta osutatavaid teenuseid üldsõnaliselt ning märkis teenuse osutamise perioodiks 01.01.2000–25.08.2026 ja maksumuseks 2 000 000 eurot. Hankepassis ei ole nimetatud ühtki lepingut, tellijat ega tellija kontaktandmeid ning välisriike ei ole seotud ühegi lepinguga.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et üle 25 aasta pikkune üldine periood ei võimalda tuvastada, milline leping, sh millise sisuga leping, või kas üldse on täidetud Riigihanke algamisele eelnenud 36 kuu jooksul ja kestnud vähemalt 12 kuud. Seega ei sisaldanud Vaidlustaja hankepass ühtki Tingimuses nõutud andmeühikut selliselt, et sellest nähtuks Tingimusele vastavus. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et tegemist on oluliste andmetega, kuna ilma nende andmeteta ei ole Vaidlustaja kvalifikatsiooni Tingimusele vastavuse kontroll võimalik. Ühelgi juhul ei saaks Hankija asuda ise Vaidlustaja eest valima kvalifitseerimise tingimuse täitmiseks vajalikke ressursse ja näitajaid (Ringkonnakohtu otsuse 3-19-631 p 16 viimane lause).

9.4. Märkimisväärne on, et Vaidlustaja isegi ei väida, et ta oleks hankepassis Tingimuses nõutud täpsuses andmed esitanud. Vaidlustaja väide, et tal oli nõutav kogemus faktiliselt olemas juba pakkumuse esitamise hetkel, ei andnud talle õigust RHAD-is nõutud kvalifikatsiooni tõendavad andmed esitamata jätta. Kvalifitseerimise tingimustele, sh Tingimusele, vastavust kontrollib Hankija pakkuja esitatud andmete alusel (nii formaalselt kui sisuliselt) ning nende andmete esitamise kohustus lasub pakkujal. Asjas ei ole vaja välja selgitada, miks otsustas Vaidlustaja esitada hankepassis andmed, mida Tingimus ei nõudnud ja mis Tingimuse täitmist ka kuidagi ei tõenda. Fakt on see, et Vaidlustaja ei saa nõuda enda kvalifitseerimist hankepassis esitatud andmete alusel, kuna esitatud andmed Tingimusele vastavust ei tõenda. Seega Vaidlustaja hankepassis esitatud andmete alusel Vaidlustaja Riigihankes kvalifitseerimisele ei kuulu.

10. Vaidlustuskomisjon nõustub Hankija ja Kolmanda isikuga, et pakkumuses esitatud andmed projektijuhi ning välisriikide koostööpartnerite ja nende kontaktide kohta ei tõenda Tingimuse täitmist. Need andmed puudutavad tingimusi pakkumusele, sh hankelepingu täitmiseks kavandatud ressursse, mitte tingimusi pakkujale, sh Vaidlustaja enda varem täidetud lepinguid. Veelgi enam - projektijuht ei pruukinud oma kogemust saada Vaidlustaja juures töötamisest ja koostööpartnerid sõlmitava hankelepingu täitmiseks ei pruugi olla need, kellele täideti Tingimustele vastavaid lepinguid. Samuti ei tõenda Tingimuse täitmist Vaidlustaja kuulumine mõnda rahvusvahelisse ettevõtete võrgustikku. Hankija ei saa ega pea Vaidlustaja või tema võrgustiku üldisest mainest tuletama ega järeldama Tingimust täitvate konkreetsete lepingute olemasolu.

11. Vaidlustaja ei väida, et Hankijal oli RHS-ist tulenev kohustus antud asjaoludel selgitusi (hankepassis esitamata andmeid) küsida. Küll aga on Vaidlustaja seisukohal, et olukorras, kus Hankija otsustas selgitusi küsida ja sai Vaidlustajalt Täpsustava ülevaate, oli Hankijal kohustus Täpsustavas ülevaates esitatud andmetega (lepingutega) Vaidlustaja kvalifikatsiooni kontrollimisel arvestada.

11.1. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et üksnes fakt, et Hankija Vaidlustajalt 31.08.2026 selgitusi küsis (sõnum 1130473), ei muuda hiljem esitatud andmete õiguslikku olemust ega too Hankijale kaasa kohustust saadud selgitustega (Täpsustava ülevaatega) Vaidlustaja kvalifikatsiooni kontrollimisel ka arvestada. Hankija küsimusest ei saanud Vaidlustajal tekkida õiguspärast ootust, et Hankija arvestab ka selliseid andmeid, mille esitamine pärast pakkumuste esitamise tähtpäeva ei ole RHS § 104 lg 7 ning riigihanke korraldamise üldpõhimõtete kohaselt lubatav.

11.2. Kuna Hankija ei või jätta selgitusi küsimata kergekäeliselt (olukorras, kus puudused on või võivad olla selgitustega hõlpsasti kõrvaldatavad, ei või Hankija jätta selgitusi küsimata) ei saa Hankijale ette heita esmalt selgituste küsimist ja seejärel andmete/dokumentide saamisel otsustamist, kas saadud selgitust saab pakkuja kvalifikatsiooni kontrollimisel arvestada või mitte. Praegusel juhul oli Hankijal võimalik pärast Vaidlustaja vastuse saamist tõsikindlalt hinnata, kas vastus piirdub hankepassis esitatud andmete lubatud selgitamisega või sisaldab uusi kvalifikatsiooni tõendavaid andmeid. Seetõttu ei ole Hankija tegevus iseenesest vastuoluline põhjusel, et ta küsis esmalt selgitusi, kuid jättis pärast vastuse sisulist hindamist selles esitatud uued andmed kvalifikatsiooni kontrollimisel arvestamata. Täpsustavas ülevaates esitatud andmetega arvestamise kohustus oleks Hankijal olnud vaid juhul, kui puuduse kõrvaldamine selgitustega on lubatav.

12. Kuna Hankija on jätnud Vaidlustaja kvalifikatsiooni kontrollimisel Täpsustavas ülevaates esitatud andmetega arvestama, tuleb asja lahendamiseks järgnevalt vastata küsimusele, kas Vaidlustaja hankepassis esineva puuduse kõrvaldamine selgitustega oli lubatav. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et sellele küsimusele tuleb vastata eitavalt.

12.1. RHS § 104 lg 7 võimaldab Hankijal nõuda hankepassis esitatud kinnitustele vastavate dokumentide esitamist, esitatud dokumentide sisu selgitamist ning selgitamist võimaldavate andmete või dokumentide esitamist või täiendamist. Nimetatud säte ei anna pakkujale õigust esitada pärast pakkumuste esitamise tähtpäeva esmakordselt kvalifikatsiooni tõendavaid sisulisi lähteandmeid, mida hankepassis ei esitatud. Selgitada ja täiendada saab üksnes selliseid kvalifikatsiooni tõendamiseks esitatud andmeid, mis olid pakkumuste esitamise tähtpäevaks hankepassis vähemalt faktiliselt esitatud ja selle põhjal identifitseeritavad. RHS § 104 lg-t 7 tuleb kohaldada kooskõlas RHS §-s 3 sätestatud võrdse kohtlemise, läbipaistvuse ja kontrollitavuse põhimõtetega.

12.2. Hankija saab arvesse võtta täpsustusi, selgitusi ja täiendusi üksnes nende andmete kohta, mis on Vaidlustaja hankepassis juba esitatud. Seega on määrav, kas Täpsustavas ülevaates esitatud andmed üksnes selgitasid või konkretiseerisid hankepassis juba esitatud ja selle põhjal identifitseeritavat kogemust, või nimetati neis esmakordselt need lepingud, millele Vaidlustaja Tingimuse täitmisel tugineb. Vaidlustaja väitel on Täpsustava ülevaate sisu juba hankepassis esitatud andmete täpsustamine, millega vaidlustuskomisjon ei nõustu.

12.2.1. Vaidlustaja poolt hankepassis esitatud andmed ei võimalda mingil moel objektiivselt tuvastada Vaidlustaja tahet, et tema kvalifikatsiooni tuleks kontrollida lähtudes mingitest konkreetsetest lepingutest. Vaidlustuskomisjon kordab, et Vaidlustaja hankepassis ei ole nimetatud ühtegi konkreetset lepingut ega tellijat; samuti ei olnud võimalik hankepassis esitatud andmete põhjal seostada ühtegi lepingut konkreetse välisriigi, teenuse sisu ega lepingu algus- ja lõppkuupäevaga. Üldine viide sadadele projektidele, mitmele riigile ning ajavahemikule 01.01.2000–25.08.2026 ei võimaldanud kindlaks teha, milliste konkreetsete lepingutega soovis Vaidlustaja Tingimuse täitmist tõendada. Hankepassis ei olnud tegemist Tingimusele vastavuse kontrollimist võimaldavate konkreetsete lepingute nimetamisega, vaid üksnes üldsõnalise vihjega, et sarnaseid *projekte* on erinevates riikides üle 25 aasta teostatud. Seega vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Vaidlustaja tahe tugineda oma kvalifikatsiooni tõendamiseks konkreetsetele Tingimust täitvatele lepingutele ei ole tema pakkumuse põhjal mõistlikul viisil äratuntav.

12.2.2. Andmed, et eksisteerivad ka Tingimusele vastavad lepingud, esitas Vaidlustaja esmakordselt alles vastuseks Hankija järelepärimisele Täpsustavas ülevaates. Enne Täpsustava ülevaate saamist ei olnud Hankijal mingeid andmeid Vaidlustaja kvalifikatsiooni Tingimusele vastavuse kontrollimiseks, st Vaidlustaja hankepassis puudusid andmed lepingute kohta, mida oleks saanud selgitustega täpsustada. Seega ei olnud hankepassis esitatud konkreetset referentskogemust, mille kohta saanuks hiljem esitada selgitusi või täpsustusi, ja Vaidlustaja hankepassis sisalduva puuduse kõrvaldamine oli võimalik üksnes kõikide Tingimuse täitmiseks vajalike andmete esmakordse esitamisega.

12.2.3. Vaidlustaja esitas alles Täpsustavas ülevaates kahe konkreetse lepingu andmed, sh lepingupartnerid, lepingute alusel osutatavate teenuste kirjelduse, teenuse osutamisega seotud välisriigid ning lepingute alguskuupäevad. Nende andmete alusel muutus Hankijal esimest korda võimalikuks hinnata, kas konkreetset lepingut võiksid vastata Tingimusele. Seega ei kõrvaldanud Täpsustav ülevaate hankepassis esitatud andmete ebatäpsust ega täiendanud juba identifitseeritud referentslepingute kohta esitatud teavet, vaid sisaldas kvalifikatsiooni tõendamiseks uusi sisulisi lähteandmeid ja määras esmakordselt kindlaks lepingud, millele Vaidlustaja soovis oma kvalifikatsiooni tõendamisel tugineda. Veelgi enam - hankepassis nimetati riigid Taani, Holland, Saksamaa, Ühendkuningriik ja USA, kuid Täpsustavas ülevaates on nimetaud Austria, Aserbaidžaan, Poola, Armeenia, Gruusia, Ukraina, Moldova ja Ühendkuningriik, st kattub ainult Ühendkuningriik. See näitab ka objektiivselt, et tegu ei ole hankepassis esitatu täpsustamisega vaid uute andmete esitamisega.

12.3. Ei saa olla vaidlust, et Tingimuse sõnastus ütleb selgelt, millised andmed tuleb hankepassis Tingimuse täitmiseks esitada. Olukorras, kus Vaidlustaja on vaatamata Tingimuse selgusele täitnud hankepassi endale rohkem meeldiva, Tingimuse täitmise aspektist ebavajaliku või asjasse puutumatu, infoga, ei saa Vaidlustaja nõuda, et talle antaks pärast pakkumuste esitamise tähtpäeva uus võimalus kvalifitseerimiseks vajaliku ja asjasse puutuva info esitamiseks.

Ringkonnakohus on 3-19-631 otsuse p-s 15 märkinud analoogselt olukorras järgmist:

[---] kui üksnes hankepassis esitatust nähtuvalt on hankija poolt nõutud andmed

kvalifitseerimise tingimustele vastavuse kohta üldse esitamata, on pakkuja jätnud hankijale esitamata hankija antud tähtjaks (pakkumuste esitamise tähtjaks) kvalifikatsiooni tõendamiseks vajalikud andmed RHS § 98 lg 4 tähenduses ning esineb alus pakkuja kvalifitseerimata jätmiseks üksnes hankepassi alusel RHS § 98 lg 4 ja § 104 lg 6 koosmõjus. Ringkonnakohus on ka seisukohal, et kui pakkuja on jätnud andmed üldse esitamata (nagu praeguse vaidluse puhul referentslepingute ja veokorraldaja äranäitamise nõude osas), ei saa hankija nõuda pakkujalt hankepassi hilisemat täiendamist (RHS § 46 lg 4) ega asuma teostama kvalifikatsiooni sisulist kontrolli koos võimalike täiendavate selgituste/dokumentide küsimisega. Seda, et kui hankepassis on esitamata hankija nõutud andmed kvalifitseerimise tingimusele vastavuse kohta, tulebki käsitada andmete tähtjaks esitamata jätmisena, on Ringkonnakohus üle kinnitanud otsuse 3-25-2121 p-s 24. Seda, et selgituste nõudmisega ei saa siiski kõrvaldada sellist puudust, mis seisneb hankedokumentides nõutud dokumendi või andmete edastamata jätmises, on kinnitatud ka nt Euroopa Kohtu liidetud kohtuasjade C-523/16 ja C-536/16 p-s 51.

12.4. Vaidlustaja väide, et tal oli Tingimuses nõutud kogemus pakkumuste esitamise tähtpäeval faktiliselt olemas, ei anna alust teistsuguseks järelduseks. Pakkuja kvalifitseerimisel ei kontrollita üksnes nõutava kogemuse tegelikku olemasolu, vaid ka seda, kas pakkuja on Tingimuses nõutud viisil ja tähtjaks esitanud andmed, mille alusel saab Hankija kvalifikatsiooni olemasolu tema poolt kehtestatud kvalifitseerimise tingimuse ulatuses ja raamides kontrollida.

Ringkonnakohus on otsuse 3-25-2121 p-s 23 mh ka märkinud, et *Hankemenetluse läbiviimisel on hankija seotud pakkuja tähtaegselt esitatud autonoomse tahteavaldusega, mille tõlgendamisel on hankija seotud mh võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtetest võrsuvate teiste pakkujate õigustega. See tähendab, et ka kvalifikatsiooni tõendamiseks esitatavate andmete sisu ja koosseisu määramise õigus on ainult pakkujal ning hankija saab RHS § 46 lg 4 ja § 104 lg 7 alusel küsida ning otsuse tegemisel arvesse võtta täpsustusi, selgitusi ja täiendusi selliste andmete kohta, mis on faktiliselt esitatud.*

12.5. Eeltoodust tulenevalt ei olnud Vaidlustaja esitanud hankepassis andmeid Tingimusele vastavuse tõendamiseks sellises täpsusastmes, et nende andmete kohta RHS § 104 lg 7 alusel selgituste küsimisega oleks saanud Tingimusele vastavust täiendavate kõikide andmete esitamata jätmise puudust pakkumuses kõrvaldada, ja Hankija jättis õigesti Vaidlustaja kvalifikatsiooni kontrollimisel Täpsustavas ülevaates esmakordselt esitatud konkreetsete referentslepingute andmed arvestamata.

13. Tulenevalt eespooltoodust (kuna Vaidlustaja pakkumuste esitamise tähtpäevaks esitatud hankepass Tingimusele vastavust ei tõendanud ja Täpsustavas ülevaates esmakordselt esitatud andmetega ei saanud Hankija arvestada), on Vaidlustaja RHS § 104 lg 8 alusel kvalifitseerimata jätmise õiguspärane, st Hankija otsus Vaidlustaja kvalifitseerimata jätmise kohta on õige ja selle kehtetuks tunnistamiseks alus puudub.

Asja lahendamisel ei oma mingit tähtsust Vaidlustaja väide võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumisest seoses pakkumuste esitamise tähtaja pikendamisega. Pakkumuste esitamise tähtaja pikendamisel ei ole mingit seost küsimusega, kas Vaidlustaja hankepass tõendas Tingimuse täitmist.

14. Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse õiguspärasus

Vaidlustaja ei ole esitanud iseseisvaid argumente Kolmanda isiku pakkumuse hindamise ega edukaks tunnistamise õigusvastasuse kohta. Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse kehtetuks tunnistamist taotleb Vaidlustaja üksnes seetõttu, et tema hinnangul oli tema enda kvalifitseerimata jätmise õigusvastane. Kuna vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Hankija otsus Vaidlustaja kvalifitseerimata jätmiseks on õige, puudub alus Kolmanda isiku

pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse kehtetuks tunnistamiseks.

15. Vaidlustusmenetluse kulud

Lähtudes sellest, et vaidlustus jääb RHS § 197 lg 1 p-i 4 alusel rahuldamata, kuuluvad vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg-d 3 ja 8.

Hankija ega Kolmas isik ei taotlenud kulude väljamõistmist.

Vaidlustaja kulud jäävad tema enda kanda.

(allkirjastatud digitaalselt)

Angelika Timusk